

*repetundarum*³⁶, jeśli sprawcy takich przestępstw zmarliby przed zakończeniem postępowania, toczyły się wobec dziedziców osób, które te przestępstwa popełniły. Papinian tłumaczył, że nie jest to nieuprawnione, ponieważ podstawową kwestią tych postępowań są publiczne pieniądze. O szczegółach takiej odpowiedzialności jurysta już nie napisał, być może ograniczała się ona jedynie do zwrotu przywłaszczonych przez sprawcę przestępstwa, a odziedziczonych przez jego spadkobiercę, pieniędzy. Być może jednak postępowanie toczyło się tylko wtedy, gdy taki dziedzic skradzionych pieniędzy nie chciał dobrowolnie oddać, kierując na siebie podejrzenie, że jest na równi sprawcą przestępstwa, jak ten kto pieniądze (za swego życia) sprzeniewierzył.

Na zakończenie wypada zauważyć, że w stosunku do *crimen peculatus* przewidziano w ustawie julijskiej krótki pięcioletni termin przedawnienia karalności przestępstwa³⁷.

Krzysztof Amielańczyk

OFFENCE OF EMBEZZLEMENT OF PUBLIC FUNDS BY THE OFFICIALS OF ROMAN MUNICIPALITIES IN THE LIGHT OF THE JURISPRUDENCE

The article aims to present Roman regulations concerning *peculatus* from the perspective of the methods of classifying its features by the compilers, which take into account both the normative content of original laws (created by the original authors of these laws), as well as the content added by later legislative factors: emperors, the senate and jurisprudence. The study of the Julian law on embezzlement of public funds may be conducted following the Justinian's title *Ad legem Iuliam peculatus et de sacrilegis et de residuis* (D. 48, 13). *Peculatus* was the basic type of the offence of embezzlement of public funds. In the time of Augustus, two separate types of offence isolated from *peculatus*, which were *sacrilegium* (probably within one law - *lex Iulia peculatus*) and embezzlement of a specific kind of money, i.e. *pecunia residua* (probably within a separate law - *lex Iulia de residuis*). Despite being quite precisely defined by law, the type of the offence of embezzlement of public funds raised doubts in cases where the act committed by the offender was similar to theft (*crimen furti*), or forgery (*crimen falsi*).

³⁶ Przestępstwo „zdzierstwa” – wymuszenia nienależnych danin (podatków) przez urzędnika. Zob. zwłaszcza w polskiej literaturze W. Mossakowski, *The crimen repetundarum. The analysis of the judicial Sources of Roman Republic*, „Eos” 81 (1993), s.213 i n., tenże: *Accusator w rzymskich procesach de repetundis w okresie republiki*, Toruń 1994.

³⁷ D.48,13,9 (*Venuleius Saturninus libro secundo iudiciorum publicorum*): *Peculatus crimen ante quinquennium admissum obici non oportet*.